

Pædagogisk læreplan for Børnehuset, Overlade Friskole November 2019

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse.

Hvem er vi?

Børnehuset består af en vuggestue og en børnehave og har pt. børn i alderen 5 måneder til 6 år. Huset er inddelt, så vuggestuen og børnehaven har egne lokaler i hver deres ende af huset – dog er huset forbundet med et stort fællesrum og køkken, hvor hele huset kan mødes til morgenmad, morgensamling og andre aktiviteter, der kan binde huset sammen som en helhed. Børnehaven er yderligere opdelt om formiddagen i en 1-2-3 gruppe, hvor de yngste børnehavebørn går og i en A-B-C gruppe, hvor de ældste holder til. Desuden har vi fokusgrupper, fx sproggruppen og førskolegruppen, som mødes ugentligt.

Vuggestuen har sin egen legeplads, men er også ofte synlige på den store fælles legeplads. Derudover har vi Krattet, som er vores naturlegeplads, masser udendørs areal, et godt lokalmiljø, skov, sø, hal, bibliotek og skolen, som vi også kan benytte i løbet af dagen.

Personalet er primært knyttet til en specifik børnegruppe, men da vi er en lille institution og vægter tryghed og relationer højt, så er udgangspunktet, at alle børn og voksne skal kende hinanden på kryds og tværs af institutionen – alle aldersgrupper tilfører noget magisk til dynamikken og fællesskabet i huset.

Fundamentet i vores pædagogiske praksis tager udgangspunkt i vores motto *”Tryghed og trivsel i leg og læring”* Børns læring i Børnehuset handler om det enkelte barns forudsætninger, behov og interesser, men også om hele børnegruppen. Hvert barn skal have mulighed for at udvikle sig som en unik person, men samtidig skal barnet lære at følge visse sociale spilleregler, så det kan fungere sammen med andre børn og bliver rustet til de forventninger og krav, som det vil møde senere i livet. Vi bestræber at etablere et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes i nogle rammer der oses af nærvær, omsorg, anerkendelse, plads og tryghed. Leg har hos os altid en fremtrædende rolle i vores børnehus, da vi ved, at børn udvikler fantasi og kreativitet gennem legen, samtidig med at legen danner en ramme for at de kan bearbejde små bidder af verden og deres oplevelser.

For mere viden om vores hverdag og værdier hop ind på vores hjemmeside

www.olerlade-friskole.dk eller kom forbi til en snak.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

I nedenstående vil vi med udgangspunkt i de 5 elementer fra den fælles pædagogiske grundlag komme med eksempler på, hvordan det kommer til udtryk i vores institution. Dette er gældende både for børnehave og vuggestue – selvfølgelig med hensyn til barnets udviklingsniveau.

▪ Børnesyn

HVAD SIGER LOVEN ▪ Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Eksempler på hvordan vi ser dette omsat til praksis i vores hverdag:

- Vi inddrager børn så meget som muligt i hverdagen – fordi de kan, gerne vil og gør deres bedste.
- Hos os skal der være plads til forskellighed og vi vil italesætte denne forskellighed positivt.
- Vi lytter til børnene og sætter os i børnehøjde.
- Vi roser og anerkender børn for deres bidrag og indsats, vi nedgør dem ikke og taler ikke dårligt om dem.
- Vi følger børnenes initiativ og leg, spejler og afstemmer deres følelser og viser dem igennem omsorg og nærvær, at de er noget værd ene og alene fordi, de er den de er. Men vi går også foran barnet og viser an, samt ved siden af og sammen hjælpes ad.
- Vi inddrager kreative øvelser, leg og sjove aktiviteter, sådan at det bliver sjovt og inspirerende at lære noget
- Vi inddrager gruppearbejde, fællesskabende og tværfaglige aktiviteter, så børnene får en fornemmelse af at være en del af en helhed
- Vi tror på, respekterer og inddrager børns meninger og bidrag, der hvor det giver mening og er relevant.

▪ Dannelse og børneperspektiv

HVAD SIGER LOVEN ▪ Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Eksempler på hvordan vi ser dette omsat til praksis i vores hverdag:

- Vi er medvirkende til at skabe rum for, at børnene kan udvikle og danne sig igennem leg og ved at indgå i forpligtigende fællesskaber i løbet af dagen
- Vi øver turtagning og har fokus på de børn, der skal have ekstra støtte til at komme frem med initiativer og bruge deres egen stemme
- Børnene er en del af udformningen af vores morgensamling og andre aktiviteter ugen igennem
- Få skabt en evalueringskultur blandt personalet, der hele tiden reflekterer over, om der er situationer i hverdagen, hvor børnenes perspektiver kunne blive yderligere inddraget
- Børnemiljøvurdering

▪ **Leg**

HVAD SIGER LOVEN ▪ Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Eksempler på hvordan vi ser dette omsat til praksis i vores hverdag:

- Vi er opmærksomme på, at der i vores hverdag bliver skabt tid, ro og rum til børns leg – både børns umiddelbare leg, hjælp til at indgå i legen og lege der er voksenbestemt
- Leg i børnefællesskaber er for os vigtige, da barnet lærer gennem legen at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Et af legens kendetegn er, at den bliver til undervejs, og at børn derfor hele tiden må afstemme med hinanden. Barnets sociale læring og udvikling finder også sted, når det iagttager andres leg
- Vi har fokus på det enkelte barn – leger de, er de en del af et legefællesskab og får de den nødvendige støtte, hvis de mangler færdigheder til at indgå i legen.

▪ **Læring**

HVAD SIGER LOVEN? ▪ Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Eksempler på hvordan vi ser dette omsat til praksis i vores hverdag:

- Vi er bevidste om, at børns leg og læring foregår konstant og hænger uløseligt sammen – læring foregår både i fri leg, voksenstyret leg og hverdagens rutiner.
- Hos os prioriterer vi processen frem for produktet, da vi gerne vil lære børnene, at det ikke kun handler om at skabe noget smukt, men om at gøre sit bedste, skabe erkendelse og turde kaste sig ud i noget, man måske ikke er sikker på.
- Skabe plads til at opnår erfaringer igennem aktiviteter og sætte ord på disse.
- At bruge begreberne "at øve sig" og sige "pyt" når noget ikke lykkes.

▪ **Børnefællesskaber.**

HVAD SIGER LOVEN? ▪ Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

[Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2](#)

Et eksempel på hvordan vi ser dette omsat til praksis i vores hverdag:

- Vi er bevidste om, at børnegruppen udgør et socialt og kulturelt fællesskab, som er altafgørende for barnets trivsel, særligt orienterer børn sig mod de ældre og jævnaldrende børn. Alle børn har ret til at føle sig som en del af fællesskabet.
- Børnegruppen oplever sig selv som en del af fællesskabet og som skabere af en selvstændig børnekultur ved at have indflydelse på livet i institutionen. Det bærende sociale element er leg.
- Nogle børn har lettere til børnefællesskaber end andre. Vi er opmærksomme på de børn, der ikke har let adgang til fællesskaber – de skal støttes i at udvikle kompetencer til at kunne afkode fællesskaber og underforståede regler og til at finde deres placering i børnegruppen.
- Vi har fokus på balancen mellem individ og fællesskab
- Er bevidste om vigtigheden af forældresamarbejde – arbejder på at forældrene støtter op om fællesskabet og anerkender alle familier uanset forudsætninger.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Børnehuset ses det pædagogiske læringsmiljø som hele det samlede miljø barnet indgår i, fra det møder det pædagogiske personale om morgenen, til det går hjem igen om eftermiddagen. Alle situationer og samspil i vores hverdagsliv har pædagogisk betydning, og læring finder derfor ikke kun sted i tilrettelagte aktiviteter.

I Børnehuset er dagen delt op, så der er en vekselvirkning mellem voksen igangsatte aktiviteter, rutiner og leg. Vi har en tydelig struktur som gentager sig, for at skabe gennemsigtighed, genkendelse og stabile rammer for børn og voksne. Vores pædagogiske læringsmiljø tager til barnets alder, forskellige forudsætninger og børnegruppens sammensætning.

Dagligdagen:

Kl. 06.15 - 8.00 – Modtagelse af børn, morgenmad og opsatte legemiljøer, som børnene primært selv kan mestre og lege med. Eksempel: tegne/perle, kigge i bøger, lave puslespil, lege rollelege, bygge med skummoduler, konstruktionslege (klodser, lego, biler)

Kl. 8.00 Vi går på stuerne – her er der mulighed for aktiviteter af forskellige slags

Kl. 08.50 Fælles oprydning

Kl. 9.00 – 09.20 Samling, sang, aktiviteter (udviklingstrin, alder, køn, interessebestemt)

Kl. 09.20 – 10.00 Toiletbesøg, håndvask, bordskik, formiddagsmad

Kl. 10.00 – 11.30 aktiviteter

Kl. 11.30 frokost; derefter toilet, håndvask og garderobetid og derefter ud på legepladsen. De mindste sover til middag.

De yngste vuggestuebørn sover oftest to gange om dagen.

Kl. 14-15 Eftermiddagsmad

Kl. 15-16.30 Børnene leger forskellige lege ude eller inde. Vi siger farvel og tak for i dag til de børn der bliver hentet og forskellige aktiviteter børnene selv kan mestre som tegne, læse bøger, perle, lege med modellervoks, lege rollelege

Kl. 16-16.30 Vuggestuen og børnehaven finder sammen og fortsætter med at lege. De sidste børn og voksne går hjem kl. 16.30

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

'IT TAKES A VILLAGE TO RAISE A CHILD'. Sådan lyder et populært ordsprog, som sagtens kan overføres til vores Børnehus og den måde et børneliv udspiller sig på - med hjemmet og Børnehuset som to kardinalpunkter i børnenes 'landsby' og hvor vigtigheden af et godt samarbejde er lysende klart. Pædagoger og forældre har hver især en unik viden om barnet, og når de deler den viden med hinanden, bliver de sammen klogere på, hvad der er vigtigt for barnet, og hvad de sammen kan gøre for at fremme barnets trivsel, udvikling og læring – og ikke mindst det gode børneliv. Jo bedre kontakten og samarbejdet er mellem forældre og pædagoger, des mere positivt og trygt oplever barnet dagtilbuddet.

Hos os bygger vi samarbejdet med børnenes familier på respekt og på en nysgerrighed om hinandens viden omkring barnet. Intet samarbejde kan sættes i en skabelon, da familier og behov er forskellige.

- ☒ En daglig dialog når barnet afleveres og hentes
- ☒ Forældremøde, opstartsmøder, tremåneders-samtale, årlige dialogsamtaler
- ☒ Facebook bruges flere gange ugentligt som dokumentation for barnets hverdag med billeder og tekst
- ☒ Fredagsbrev med ugen som fokus
- ☒ Tavlen med info og de gode historier

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Børnehuset er der plads til alle børns forskelligheder og forskellighed ses som en styrke. Børn har forskellige forudsætninger, som personalet tænker ind i praksis. De kan have vanskeligheder der gør, at de kan have det svært i sociale sammenhænge eller skal have særlig støtte på enkelte udviklingsområder. Det kan være at et barns forældre er ved at blive skilt, et barn er særligt sensitivt, mor eller far er ude at rejse eller andre livsvilkår, der gør at barn er i en udsat position. Når vi planlægger og udfører pædagogisk praksis, ser vi på det enkelte barn i fællesskabet. Vi skal sikre os, at vores praksis inkluderer alle.

- Sikre at aktiviteten ikke udelukker nogen børn
- Der skal være en rolle til hvert barn
- Støtte fra en voksen eller et andet barn
- Rummelighed
- Målsætte den pædagogiske praksis efter børnegruppen

Eksempel:

Der er igangsat en aktivitet på stuen, hvor alle børn deltager. Der skal klippes og tegnes med farveblyanter for at styrke finmotorikken. Et af børnene har svært ved at være i den store gruppe, da der er hyggeligt larm omkring ham, som forhindrer ham i at løse opgaven. Barnet bliver tilbudt et par hørebøffer og kan på denne måde lukke noget af larmen ude, være en del af den store gruppe og træne sin motorik sammen med de andre.

Vi er obs. på børnene, taler åbent med forældrene om de udfordringer vi ser og reagerer, hvis vores bekymring fortsætter på trods af tiltag og ekstra fokus – vi har i institutionen mulighed for at søge råd og vejledning hos fagfolk med forskellige specialer.

Fokus:

- ☒ At vi identificerer børn med særlige behov – observerer dem i det daglige og skabe en intern faglig diskussion omkring barnet, så vi får det mest fyldestgørende billede at arbejde ud fra.
- ☒ At vi i samarbejde med forældrene styrker barnets styrkesider og støtter og stimulerer de svage.
- ☒ At vi sikre os, at alle børn med særlige behov får den rette og individuelle støtte og hjælp i hverdagen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

At gå i vuggestue og børnehave har en værdi i sig selv og ikke kun et led i processen ”på vej til det næste”.

Vi er et lille hus, hvor både vuggestue og børnehave mødes mange gange i løbet af dagen – det kan være i fællesrummet til morgenmad, til morgensamling, på legepladsen eller til aktiviteter på tværs. Dette betyder at børn og personale kender hinanden på kryds og tværs og dermed lettere finder tryghed i de forskellige overgange.

Fra et barn begynder i Børnehuset til de skal videre i skole, skal vi skabe læringsrum der understøtter den læringsproces barnet skal igennem. Denne proces sker i samspil med de jævnaldrende børn, de andre børn der omgiver dem og støttes af de voksne, som barnet er omgivet af i Børnehuset og hjemme. Børnene øver sig hele tiden i nye ting og i eget tempo.

I Børnehuset arbejder vi med overgange i mange sammenhænge. For det første er der de store livsovergange i et barns liv, når det starter i vuggestue, når det rykker videre i børnehave og når det starter i skole.

Hjem til vuggestue:

- ☒ Fremvisning af institutionen for børn og forældre og efterfølgende besøg – skaber tryghed og genkendelighed
- ☒ Opstartsmøder med forældrene, for at afstemme gensidige forventninger og de får de nødvendige informationer.
- ☒ der tilknyttes en primær kontaktvoksen til det enkelte barn

Fra vuggestue til børnehave:

- ☒ Personalet i vuggestuen sørger for, at barnet kommer på besøg i børnehaven i tiden op til.
- ☒ Vuggestuepersonalet overleverer information om alle børn til børnehavepersonalet.
- ☒ Der afholdes en opstartssamtale med forældrene og en opfølgende 3 måneders samtale.

Fra børnehave til skole:

☒ Alle de kompetencer børnene lærer i løbet af vuggestuen og børnehaven leder frem til, at de skal kunne begå sig i skolen.

☒ Det sidste år inden evt. skolestart kommer børnene i vores ABC gruppe. Her træner vi videre på færdigheder som selvhjulpenhed, empati, nysgerrighed, at vente på tur, rummelighed, koncentration og bevidsthed.

☒ Tæt samarbejde med skolen, 0. klasse læreren, ser lokalerne, deltager i morgensang på skolen osv.

Desuden er vi opmærksomme på de mange overgange, som barnet oplever hver dag. Overgangen fra hjem til institution, fra struktureret aktivitet til ustruktureret aktivitet, fra inden for til uden for, fra leg til samling, fra spisning til lur osv. Barnet oplever altså at konteksten skifter rigtig mange gange i løbet af dagen, og det er de voksnes ansvar at hjælpe børnene med at navigere i disse skift.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Børnehuset ligger i Overlade by og er en del af friskolen, som derfor også er en naturlig del af vores institution – skolen er byens samlingspunkt og derfor kommer mange forskellige borgere og gør brug af vores lokaler i løbet af ugen. Børnene ser fx ugentligt vores pedelklub og følger med i deres arbejde og kan også få små hjælpeopgaver. På skolen ligger byens hal også og her går flere af børnene til gymnastik i deres fritid – de bliver hentet af deres gymnastiktræner i Børnehuset og går sammen i hallen. Børnehuset bruger også selv hallen i hverdagen. Til jul og andre højtider bruger vi byens kirke og børnene er med i Brugsen for at handle, vi går til Katmosen, som er byens sø, i Lundeskoven og vi må bruge spejdernes område. En dag om måneden kommer byens dagplejere og er sammen med vuggestuen og børnehaven. Alle disse læringsrum bliver brugt til forskellige aktiviteter med forskellig fokus på børnenes læring.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske læringsmiljø understøtter børnenes mulighed for læring og udfordre såvel krop som psyke. I Børnehuset har vi indrettet os i zoner, så de understøtter forskellige lege og aktiviteter,

samt udfordrer og inspirerer børnene. Zonerne er opdelt i motorik, konstruktion, rolleleg og fordybelse. Legepladsen er en naturlegeplads, med masser af plads, som aktiverer børnenes fantasi, hvor deres motorik kan komme i spil og som samtidig indeholder "normale" legeredskaber, som børnene møder på andre legepladser fx gynger, klatretårn, sandkasse, cykler osv.

Vi vil sørge for at lufte ud, mens børnene er på legepladsen, eller andre steder end på stuen, så indeklimaet er godt. Pt. arbejder vi på at finde en endnu bedre løsning i forhold til rengøring. Et godt fysisk børnemiljø i trygge og sikre rammer giver børnene plads til og mulighed for at fordybe sig, og til at udforske sig selv gennem leg og bevægelse

Det æstetiske miljø er blandt andet kendetegnet ved, at børnenes produkter og processer er hængt pænt op og ikke skaber unødigt uro. Vi tynder jævnligt ud og rydder op (både os voksne, men også sammen med børnene), så børnene ikke oplever rod alle vegne. Det meste legetøj står i børnehøjde, så barnet selv kan finde det frem og være selvhjulpne. **Rummet i kælder/eksperimentariet!!!** Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem, men også om den atmosfære der findes i dagtilbuddet. Vi vil gerne stimulere børnene og give dem positive og udfordrende sanseoplevelser igennem det æstetiske børnemiljø.

Det psykiske læringsmiljø er hos os kendetegnet ved "den gode tone" i huset blandt børn og voksne, og relationerne i Børnehuset bærer præg af respekt og anerkendelse. I relationen møder det pædagogiske personale børnene nærværende, og er bevidste om, hvad børnene mestre, samt hjælper dem videre i deres udvikling. I vores kommunikation og relation. Vi tror på, at i et godt psykisk børnemiljø bidrager fællesskab, venskaber, respekt, tryghed, tillid og medbestemmelse til en positiv hverdag. Vi er meget bevidste om, at vi voksne er børnenes rollemodeller og skal derfor altid gå foran med det gode eksempel:

- Vi møder barnets initiativer (Benævner barnets følelser, intentioner og handlinger)
- Tale pænt til hinanden
- Reflekterer sammen med barnet (Stiller spørgsmål og venter på svar)
- Leder samtalen (Rammesætter og vejleder)
- Giver plads til læring (venter på barnets initiativ)

Vi skal have lavet en børnemiljøundersøgelse i Børnehuset, som sætter fokus på barnets vurdering af deres oplevelse af det fysiske, æstetiske og psykiske læringsmiljø i deres hverdag. Dette indblik kan vi bruge i det videre pædagogiske arbejde med børnemiljø i Børnehuset.

Ideer:

Det talende spørgeskema fra dagtilbudstermometret (www.dcum.dk)

At børnene bliver udstyret med kameraer og tager billeder af forskellige ting, som de synes er det fedeste i Børnehuset (de ældste vuggestuebørn og børnehaven)

Spørgeskema – hvor de voksne stiller spørgsmålene og børnene svarer

Årshjulet

I Børnehuset har vi et antal begivenheder – fester og traditioner – spredt hen over året. Nogle knytter sig til årets højtider, nogle til årstider og andre til noget helt tredje. Nogle er for alle børn, andre er f.eks. kun for vuggestuen eller børnehaven. Nogle er med forældre, andre er ikke. Det er altså en bred vifte af fester og traditioner, der folder sig ud hen over året. Alle handler de om fællesskab, samvær og udvikling, mens alle læreplanens 6 temaer kan folde sig ud i den brede vifte. Vi bruger årshjulet som en ramme for arbejdet med de pædagogiske læreplaner, og det er styrende for pædagogiske planlagte tiltag og aktiviteter.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Børnehuset ønsker vi, i samarbejde med forældrene, at skabe grobund for, at vores børns personlighed udvikles så alsidigt som muligt. Det er i det sociale fællesskab, som vi præsenterer barnet for i hverdagen, at de udvikler deres personlighed. Derfor skal dette fællesskab være bærende, trygt og positivt. Børn skal have mulighed for at blive set, holdt af og værdsat som en del af et fællesskab, der gør verden sjov og spændende. De skal lære at håndtere modstand, frustrationer, konkurrence og konflikter. En frugtbar og alsidig personlighedsudvikling kræver ansvarlige voksne, der lytter, giver kram, trøster, opmuntrer og går i børnehøjde for at forstå og følge børns måder at se og være i verden på. Samtidig er vi tydelige voksne, der tør sætte grænser, være støttende og udfordrer barnet. På denne måde lærer vi børnene, at voksne vil dem noget godt og kan li dem, uanset hvad. Børn skal have mulighed for at give sig i kast med små og store projekter og opleve fremskridt og opbakning, så deres projekter bliver realiseret. Det styrker selvtilliden

og selvværdet, når ens venner i børnehaven og de voksne anerkender det, man har lavet. Det er vigtigt, at barnet deler erfaringer med andre børn og voksne om, hvordan det har bidraget og sat sig spor i den fælles kultur.

Vi ønsker også at påvirke barnets alsidige personlige udvikling ved, at give børnene oplevelser der rækker ud over institutionen.

Overordnet mål for både vuggestue og børnehave:

▫ At medvirke til, i samspil med forældrene, at opdrage og udvikle handlingskompetente og livsduelige børn med respekt for sig selv og andre.

Mål for de 0-3 årige:

▫ At vi hjælper børnene igennem benævnelse med, at få kendskab til de forskellige følelser og starter på at sætte ord på egne tanker og følelser.

Mål for de 3-6 årige:

▫ At børnene får kendskab til de forskellige følelser, lære at håndtere disse hensigtsmæssigt og lære at sætte ord på tanker, følelser og handlinger.

▫ At børnene kan bede om hjælp, sige undskyld og pyt.

Indsæt et eksempel på, hvordan vi har arbejdet med dette og evalueret:

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Børnehuset ser vi barnets sociale kompetencer, som de sociale færdigheder og forudsætninger barnet har i deres ”værktøjskasse” – de kompetencer de har til at skabe sociale kontakter, samt hvordan de agerer i sociale sammenhænge.

Vi vil, i samarbejde med forældrene, lære børnene sociale spilleregler – disse spilleregler læres i et trygt børnemiljø, hvor der er plads til egne følelser og behov, samtidigt med at man lærer, at andre også har behov, der skal være plads til. Vi vil gerne lære dem at sige til og fra med ord eller mimik (alt efter alder), men uden at blive fysiske. Støtte barnet i, når man bliver valgt fra, taber et spil eller skal vente. Vi er bevidste om, at vi er rollemodeller for børnene – vi anerkender, er tydelige og sætter ord på deres følelser og oplevelser. Legefællesskaber og venskaber prioriteres – både dem børnene selv danner, men også dem vi sætter i gang på kryds og tværs, for på denne måde at udvide deres relationer. Dagen er fuld af leg, grin, knus og aktiviteter man kan deltage i af lyst, samt andre ”skal”-aktiviteter, hvor man øver sig i at indordne sig i fællesskabet og de regler der er.

Vi holder fast i vores trygge og genkendelige struktur og dermed vores forskellige daglige arealer, hvor de sociale kompetencer øves, fx vores fælles morgensamling, spisesituationer, toilet-tid, garderoben osv.

Overordnet mål for vuggestue og børnehave:

Vi vil, i samarbejde med forældrene, lære børnene sociale spilleregler – disse spilleregler læres i et trygt børnemiljø, hvor der er plads til egne følelser og behov, samtidigt med at man lærer, at andre også har et behov, der skal være plads til.

Mål for de 0-3 årige:

- ☒ Begynde at lære at hjælpe andre børn under maden
- ☒ At barnet oplever at være en del af en gruppe

Mål for de 3-6 årige:

- ☒ Vi spiller spil sammen og øver i at vente på tur
- ☒ Vi lader børnene vælge, hvor de vil lege under "fri leg" og støtter og guider disse selvvalgte legekonstellationer

Indsæt et eksempel på hvordan vi har arbejdet med temaet!!!

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sproget er et redskab til at forstå sig selv og andre. Behersker man sproget, kan man udtrykke sine meninger, følelser og behov – og derigennem handle og skabe identitet. Børn i Børnehuset skal møde voksne, der lytter og forstår dem og støtter dem i at sætte ord på deres og andres meninger og følelser, når de er glade, kede af det, vrede eller nysgerrige. Kan man kommunikere rigtigt og nuanceret – med ord, mimik og kroppen – kan man lettere forstå og skabe kontakt til andre. Børn skal lære at indgå samtaler med andre børn og voksne, hvor der både tales og lyttes, stilles spørgsmål, svares og planlægges handlinger i fællesskab.

Børn skal hos os have mulighed for at se sprogets mange facetter, både det talte, kropssproget og det skrevne, og sammen med en voksen dykke ned i ord, samtaler, sange, rim, remser, bøger og fortællinger (både egne og andres)

Vi mener at leg med sprog kan puttes ind i alle dagligdagens rutiner, fx på puslebordet, i garderoben osv. Vi bestræber os på at få skabt nogle hyggelige rutiner omkring børnene, hvor der, på trods af målet, er tid til nærvær og snak.

Vi taler om hvad grimt sprog kan gøre ved andre, hvad man kan gøre i stedet og om inde- og ude-stemmer.

I Børnehuset har vi en sproggruppe for de børn, som trænger til et sprogligt løft og ekstra fokus.

I vuggestuen foretager vi en sprogscreening på hvert barn, inden det begynder i børnehaven.

Det lovmæssige omkring sprogscreening:

Dagtilbudslovens § 11. Sprogscreening har til formål at afsløre hvilke behov barnet har for sprogstimulering. Sprogscreeningen består af en sprogtest – en forældredel, som forældrene selv skal udfylde og en del institutionen skal udfylde. Skemaet er tilpasset drenge og piger, da der er forskel på kønnets sproglige udvikling i 3 års alderen. Efter screeningen tilbydes forældrene en

samtale, fx i forbindelse med opstart i børnehave. Det er af stor betydning, at de sproglige udfordringer både trænes i hjemmet og i institutionen.

En sprogscreeningstest kan vise:

- 1) At barnet har brug for en generel sproglig indsats. Dvs. har et alderssvarende sprog og at man arbejder videre med den sproglige træning som en integreret del af den pædagogiske praksis med udgangspunkt i lærerplanen.
- 2) At barnet har brug for en fokuseret indsats – det betyder, at barnet i en periode deltager i særligt tilrettelagte sprogstimulerende aktiviteter med et øget fokus.
- 3) At barnet har brug for en særlig indsats – det betyder, at institutionen arbejder videre med punkt 2, samtidig med at barnet modtager ekstra støtte fra kommunens talepædagog.

Mål for de 0-3 årige:

- ☒ At vi ser en udvikling af barnets ordforråd og udtale
- ☒ At vi dagligt har højtlesning

Mål for de 3-6 årige:

- ☒ At barnet lære at bruge det talte sprog i sociale sammenhænge: "må jeg være med til at lege", sige "stop"
- ☒ At vi skaber rum, hvor samtalen kan få opmærksomhed og ikke afbrydes

Indsæt et eksempel på arbejdet med dette tema!!!

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børn er ikke kun hoved, men i høj grad krop. De er til stede i verden gennem kroppen, og det er vigtigt, at de oplever glæden ved at bruge kroppen i fri leg og mere tilrettelagte fysiske udfordringer. Det er også væsentligt, at de befinder sig i et miljø, der giver mulighed for en aktiv livsstil, lærer dem om hygiejne og ernæring. Kroppen er også et sansesystem, som fortæller os om lugte, lyde, om vi fryser, er for varme, sultne. Kroppen er en tilgang til vores egen person, vi kan kropsligt mærke, om vi er bange, glade, spændte, ivrige, kede af det. Kroppen er derfor både et redskab til at erobre og sanse verden med. Den er noget vi skal lære at lytte til, når vi skal lære os selv og vores følelser eller sindstilstand af kende.

Kroppen kan bruges til både at træne fin- og grovmotorik. Begge dele er vigtige for børnene.

I Børnehuset har vi en kostpolitik, samt en madmor der laver sundt formiddags- og eftermiddagsmad til børnene i både vuggestue og børnehave, daglig frokost til vuggestuen, samt frokost hver onsdag til hele institutionen. Dette giver børnene nogle positive oplevelser omkring god og sund kost.

Vi har ugentlige haldage, en legeplads der faciliterer børnenes fantasi, hvor store sten, væltede træer, dæk, rafter osv. kan bruges i legen sammen med de mere almindelige legeredskaber, Børnehaven er inddelt i forskellige rum, der indgyder til forskellig leg, både vilde og stille, vi har en naturlegeplads "krattet", en kælkebakke og multibane - disse forskellige arenaer kan personalet også bruge til at igangsætte forskellige lege, med forskellige fokus og tempi og hvor alle barnets sanser kommer i spil.

Mål for de 0-3 årige:

- ☒ Barnet skal gøre brug af alle sine sanser
- ☒ Barnet skal være fysisk aktivt min. 60 minutter om dagen

Mål for de 3-6 årige:

- ☒ At vi styrker barnets fin og grov motorik
- ☒ At vi giver børnene mulighed for at være fysiske og aktive – og sammen med dem ser på deres kropslige formåen og også eventuelle begrænsninger
- ☒ Lære om hvad der er sundt og usundt

Indsæt et eksempel på arbejdet med dette tema!!!

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Børnehuset ligger midt i en lille landsby med masser af omkringliggende natur – vi har let adgang til naturlegeplads, sø, skov, fjord og marker. Vi er brugere af naturen og vil gerne skabe ”naturkloge” børn, som har interesse for de omkringliggende muligheder. Vi er meget ude og vil gerne give børnene oplevelsen af de forskellige årstider, mulighederne de skaber, ressourcerne naturen skaber, give dem minder og erfaringer til videre brug, viden om de forskellige naturfænomener sne, stjerner osv, lave små forsøg, tale om mængder og systemer, samt udvikle respekt for natur og miljøet omkring dem. Vi kan også vise børnene at udeliv kan give mere energi og kan være et sted man lader op. Vi er opmærksomme på at fortælle om naturen og dens sammenhænge og dermed udvide børnenes forståelse og viden. Vi tør sige: *”det ved vi ikke, men lad os finde ud af det sammen”* og dermed være nysgerrige sammen med børnene.

Vores årshjul afspejler tydeligt årets gang med understøttende aktiviteter.

Naturen er også et rum, hvor man kan give børn erfaringer med plads – plads til at sprede sig ud, plads til at være.

I vores kælder er vi ved at skabe et eksperimentarium, hvor børnene kan være med til at undersøge, undres og opleve.

Mål for de 0-3 årige:

- ☒ At barnet skal møde de forskellige materialer naturen giver os
- ☒ At barnet udviser en lyst til at være i naturen

Mål for de 3-6 årige:

- ☒ Barnet skal lære at have respekt for naturen

☐ At barnet udviser en lyst til at være i naturen, samt begynder at stille undrende spørgsmål

Indsæt et eksempel på hvordan vi har arbejdet og evalueret på dette punkt!!!

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Børnehuset mener vi, at børn skal møde så mange forskellige kulturformer som muligt, da det giver et bredere og mere nuanceret syn på verden, andre mennesker og dem selv. Kultur kommer i form af teater, mødet med og viden om forskellige kulturer og traditioner, her iblandt også de danske, billeder, musik, computerspil, bøger osv. Vi vil vise børnene, de mange forskellige måder at udtrykke sig på igennem forskellige virkemidler og præsentere dem for materiale af alle mulige slags. Vores årshjul understøtter dette til de forskellige højtider, traditioner og emner gennem året.

Når man styrker børns interesse for kunst og kultur og for at skabe og udfolde sig kreativt, giver man dem et kig ind i en verden, der er meget mangfoldigt og kan være med til at bygge på barnets identitet. Man lærer dem tolerance over for andres kultur og værdier, og man giver dem en fornemmelse af, at deres eget liv kan rumme mange facetter.

Vi skal gøre brug af, at vi har børn i Børnehuset af anden etnisk herkomst og dermed forældre og børn med viden om andre kulturer end vores egne, vi skal tale om dialekter, andre sprog, familietyper og generelt være nysgerrig på mangfoldighed blandt mennesker.

Vores morgensamling skaber en arena for forskellige kulturelle og æstetiske udtryk – fx sang, sanglege, skuespil, historier, dans osv.

Mål for de 0-3 årige:

- ☒ At børnene stifter bekendtskab med forskellige udtryksformer, fx dans, malning og teater
- ☒ At børnene smager mad fra en anden kultur

Mål for de 3-6 årige:

☐ At børnene smager mad og hører fortællinger fra en anden kultur

☐ At børnene får kendskab til vores traditioner

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskulturr som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Evaluering og dokumentation:

Hos Børnehuset bruger vi FB, billeder, børnenes produkter, evalueringsskema til læreplanerne?!? Og evt. nyt sprogscreening, skoleparathed, nyt dagligt evalueringsskulturrmateriale

---

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

